

บทที่

6

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางโพ อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี

Participation of Residents in making
a Development Plan of Bang Phai
Sub-district Administration Organization,
Mueang District, Nonthaburi

สุวัตถ์ ไกรสกุล และ จุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน
Suwat Krausakul and Chutapron Kongrukkawin

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

Participation of Residents in making a Development Plan
of Bang Phai Sub-district Administration Organization,
Mueang District, Nonthaburi

สุวัฒน์ ไกรสกุล¹ และ จุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน²

Suwat Kraisakul and Chutapron Kongrukkawin

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 370 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน

¹ อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ เลขที่ 9 หมู่ที่ 1 ถนนนครอินทร์ ตำบลบางขุน
อำเภอบางกรวย นนทบุรี 11130 [law4310@rpu.ac.th]

² อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ เลขที่ 9 หมู่ที่ 1 ถนนนครอินทร์ ตำบลบางขุน
อำเภอบางกรวย นนทบุรี 11130

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยวิเคราะห์ t-test ความแปรปรวนแบบทางเดียว และ One-way ANOVA ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05. ผลจากการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในแต่ละด้านมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนที่มีอายุ และอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน; การจัดทำแผนพัฒนา

Abstract

The research on participation of people to make a development plan of Bang Phai Sub-district Administration Organization, Mueang District, Nonthaburi Province, has objectives to study and compare levels of participation of people in the area of Bang Phai Sub-district Administration Organization, Mueang District, Nonthaburi Province towards the local development plan of Bang Phai Sub-district Administration Organization, Mueang District, Nonthaburi Province. The study was divided according to personal status. Sample groups used in the study are people having names in the civil registration in the area of Bang Phai Sub-district Administration Organization, Mueang District, Nonthaburi Province, numbering 370 people. The obtained information is used in analysis according to the statistical methods, including percentage, mean, standard deviation, hypothesis test comparing people's participation in making a development plan, dividing according to genders, age, education, occupation and income per month. The researcher analyzed By t-test and one-way ANOVA. The statistical significance is at .05. The research result found that:

1. Participation of people in making of a development plan of Bang Phai Sub-district Administration Organization, Mueang District,

Nonthaburi Province in each aspect has the overview in much level. Each aspect is considered, the researcher finds that every aspect is in much level.

2. People having different ages and occupations have participation in local development plan of Bang Phai Sub-district Administration Organization, Mueang District, Nonthaburi Province in different level.

Keywords : People's participation; making of a development plan

บทนำ

การพัฒนาท้องถิ่นจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบของประชาชน เมื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นและประชาชนมีส่วนร่วมก็จะเกิดการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) ถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองสูง โครงการ กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นก็จะตรงตามความต้องการของประชาชน ทำให้เกิดพลัง ทำให้เกิดความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ การพัฒนาท้องถิ่นก็จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว นำความเจริญมาสู่ประเทศชาติและตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง คือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดระบบการคมนาคมขนส่ง การจัดสาธารณสุขโภคและสาธารณสุข การส่งเสริมอาชีพและพาณิชย์ การจัดการวิจัยส่งเสริมกีฬาและการท่องเที่ยว การสังคมสงเคราะห์ การจัดการที่อยู่อาศัยและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การรักษาศิลปวัฒนธรรม การส่งเสริมประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดระบบสาธารณสุข การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546) เห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ และต้อง

ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด การที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด และมีความยั่งยืนมากที่สุด จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นก็เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นทุกคนมีสิทธิที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของตนได้ แต่เนื่องมาจากสภาพพื้นที่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีที่มีลักษณะเป็นกึ่งเมืองกึ่งชนบท จึงทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย รวมทั้งขาดการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 2559 : 3-4) จากปัญหาดังกล่าว และจากการที่ผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่และเคยเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีเพื่อให้ได้มาซึ่งแผนพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ (Cohen & Uphoff) มากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้น

สถานภาพส่วนบุคคล

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนา

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยในตำบลบางไผ่ มีทั้งหมด 5 หมู่ รวมจำนวน 11,185 คน (ข้อมูลจากสำนักงานทะเบียนอำเภอเมือง นนทบุรี ณ เดือนมีนาคม 2560) ส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 370 คน โดยเทียบจำนวนประชากรกับขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน ธีรฤทธิ เอกะกุล, 2543) โดยผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรในแต่ละหมู่ จากนั้นจึงลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เมื่อพบประชาชนที่อยู่บ้านผู้วิจัยก็จะแจกแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์

และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รวมทั้งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิรท์ (บุญชม ศรีสะอาด 2548: 99) มีระดับการมีส่วนร่วมให้เลือกตอบ 5 ระดับ และส่วนที่ 3 คือความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

วิธีการสร้างเครื่องมือ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 2 รวบรวมความรู้ที่ได้จากขั้นที่ 1 มาสร้างเป็นข้อคำถามของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ได้จากขั้นที่ 2 ไปให้ที่ปรึกษางานวิจัย ตรวจสอบ พร้อมทั้งนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของที่ปรึกษางานวิจัย ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 และหาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) แบบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล จะเก็บจากการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่มีชื่อในทะเบียนราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 370 คน โดยผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ผู้ศึกษาได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามภาคสนามเป็นเวลา 2 เดือน และนำแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างได้กรอกข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูปทางสังคมในการประมวลผลข้อมูล ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตาราง วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

ท้องถิ่น จำแนกตามเพศโดยการทดสอบค่าที่แบบอิสระ (t-test for Independent Samples) และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามอายุ การวิจัย อาชีพ และรายได้ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance หรือ One-way-ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างอยู่ในสัดส่วนที่เท่ากันระหว่างเพศชายและเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 33 ระดับการศึกษาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 42.2 มีระดับเงินเดือน 5,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.1 และส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 38.1 โดยมีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	185	50
หญิง	185	50
อายุ		
20 - 30 ปี	15	4.1
31 - 40 ปี	98	26.5
41 - 50 ปี	122	33
51 - 60 ปี	100	27
60 ปีขึ้นไป	35	9.5
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	38	10.3
มัธยมศึกษา	119	32.2
ปริญญาตรี	156	42.2
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.5
อื่น ๆ	55	14.9

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เงินเดือน		
5,001-15,000 บาท	178	48.1
15,001 - 25,000 บาท	107	28.9
มากกว่า 25,001 บาท	85	23
อาชีพ		
รับราชการ/พนักงานของรัฐ	80	6.12
รัฐวิสาหกิจ	51	8.31
ธุรกิจส่วนตัว	50	13.5
ค้าขาย	47	12.7
รับจ้าง	141	38.1
อื่น ๆ	1	0.3
รวม	370	100

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในด้านต่าง ๆ จากการวิเคราะห์พบว่าจำนวนค่าเฉลี่ยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม

ด้านการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปล
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.57	0.748	การมีส่วนร่วมมาก
ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	3.55	0.742	การมีส่วนร่วมมาก
ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.84	0.774	การมีส่วนร่วมมาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.87	0.775	การมีส่วนร่วมมาก
ภาพรวม	3.70	0.759	การมีส่วนร่วมมาก

และจากผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมประชุมประชาคมเพื่อสนองปัญหา/ความต้องการชุมชน อยู่ในระดับมาก รองลงมาของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่มีค่าเฉลี่ยที่ต่างกัน โดยเรียงลำดับ คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนา การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนา การมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการของชุมชนต่อที่ประชุมประชาคม และการมีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชน อยู่ระดับปานกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ พบว่า การมีส่วนร่วมดำเนินการมากที่สุด คือ การร่วมมือในการปฏิบัติงานตามโครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลไปดำเนินการอยู่ในระดับมาก รองลงมาของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่มีค่าเฉลี่ยที่ต่างกันโดยเรียงลำดับ คือ ส่วนร่วมในโครงการก่อสร้างที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ศาลาอเนกประสงค์ เป็นต้น และมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ระดับปานกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ พบว่าการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากเท่ากันโดยมีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันเรียงตามลำดับดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภคบริโภค-เครื่องมือใช้ในการประกอบอาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ให้กับประชาชนในท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้เงิน/จ่ายค่าตอบแทน/มอบรางวัลให้แก่ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการกับองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น การส่งเสริมอาชีพและการฝึกอบรมอาชีพ และองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา และเยาวชน ให้กับประชาชนในท้องถิ่น

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากเท่ากันโดยมีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันเรียงตามลำดับ ดังนี้ การมีส่วนร่วมรับรู้ความก้าวหน้าของโครงการ/ปัญหาและอุปสรรคของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลได้แต่งตั้งประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการติดตามการนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ และองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3. จากผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่าประชาชนที่มี อายุและอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษาและรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

	ผลการทดสอบ		การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา				ภาพรวม
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน	ด้านการตัดสินใจ	ด้านปฏิบัติการ	ด้านรับผลประโยชน์	ด้านการประเมินผล	
เพศ		✓	.001	.483	.002	.833	.330
อายุ	✓		.000*	.000*	.000*	.025*	.000*
การศึกษา		✓	.015	.092	.000	.979	.272
อาชีพ	✓		.000*	.000*	.000*	.178	.045
รายได้		✓	.001	.000*	.000*	.485	.122

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี เป็นการศึกษาการพัฒนา การวางแผน แบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น และปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกร ดอนแก้วภู่ง (2559) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาในปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่ในประเด็นการมีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วน และความต้องการของชุมชนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้เคยเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาหรือความต้องการของชุมชน สังเกตเห็นว่าประชาชนที่ได้เข้าร่วมประชุมในการเสนอปัญหาหรือความต้องการของชุมชน บางส่วนไม่สามารถอยู่ร่วมประชุมเพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาได้ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากประชาชนบางส่วนนั้นมีภาระหน้าที่การทำงานจะต้องปฏิบัติ จึงทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะอยู่ร่วมในการประชุมเพื่อจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันแต่ในประเด็นการมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นอยู่ในระดับปานกลางซึ่งน้อยที่สุดของด้านนี้ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากตามแนวคิดของจิรวรรณ อิทธิย์สังวร (2552 : 19) ได้กล่าวถึง เงื่อนไขของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า ประชาชนต้องไม่เสียเงินทอง ค่าใช้จ่ายในการเข้ามีส่วนร่วมเกินกว่าที่เขาประเมินผลตอบแทนที่จะได้รับ ประกอบกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1 มีระดับเงินเดือนอยู่ในระหว่าง 5,001-15,000 บาทซึ่งไม่มากนัก ดังนั้นประชาชนจึงไม่พร้อมที่จะมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงานแก่องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษฏาภรณ์ ยุงทอง (2555 : 65) พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลนาजू อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประเด็นการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงานแก่เทศบาลในการพัฒนาน้อยกว่าประเด็นอื่น

3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัจจา โพนแดน (2557) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่ในประเด็นการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา และเยาวชน ให้กับประชาชนในท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้ เนื่องมาจากโครงการ/กิจกรรมดังกล่าวที่จัดขึ้นนั้นเป็นกิจกรรมที่

มุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวกับสุขภาพ ร่างกาย และสุขภาพจิตใจของประชาชน เป็นสำคัญ แต่โครงการ/กิจกรรมดังกล่าวนั้น ไม่ได้มีความสำคัญหรือมีประโยชน์มากนักต่อการดำรงชีวิต หรือความเป็นอยู่หรือปากท้องของประชาชนในชุมชน ดังนั้นประชาชนจึงไม่เห็นถึงความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมดังกล่าวนี้ และเมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้ระดับการได้รับผลประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรมนั้นอยู่ในระดับมาก แต่น้อยสุดของด้าน แต่หากเปรียบเทียบกับโครงการ/กิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการพัฒนาสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า หรือเป็นโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับเครื่องอุปโภค หรือบริโภค หรือเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบอาชีพ พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับที่มาก (3.98 และ 4.10) เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือประชาชนคำนึงถึง คือประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับทั้งนี้ตามแนวคิดของ อนุภาพ ธีรलग (2528 : 25) โครงการ/กิจกรรมใดก็ตามที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันหรือมีผลสำคัญต่อปากท้องของประชาชน จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในประเด็นดังกล่าวมากกว่าประเด็นอื่น ๆ

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่ในประเด็นการได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อยที่สุดของด้าน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้นประชาชนอาจจะมีความรู้สึกว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน ทั้งตามแนวคิดของ สิริพัฒน์ ลากิจิตร (2550 : 36) ได้กล่าวถึงปัญหาและข้อจำกัดที่ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเท่าที่ควรส่วนหนึ่งเกิดจากความรู้สึกไม่สนใจติดตามตรวจสอบ กำกับดูแล ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการ และพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวหน้า รวมทั้งก็ยังมีหน่วยงานอื่นของรัฐที่ทำหน้าที่โดยตรง

ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของท้องถิ่นอยู่แล้ว เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการเข้ามานั้นจะเป็นการสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นกับตนเองได้และครอบครัวดังนั้น จึงทำให้การมีส่วนร่วมการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุดของด้านนี้

ผลการเปรียบเทียบของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จัหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล จากการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ว่า

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จัหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ประชาชนในชุมชนบ้านคลองใหม่ที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ ทั้งโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงต่างก็มีเป้าหมายเดียวกัน คือต้องการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จัหวัดนนทบุรีให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุดและท้องถิ่นได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยกเพศชายหรือเพศหญิงจึงทำให้เพศนั้นไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จัหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา นิภาพฤกษ์ (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลคำตากกล้า อำเภอคำตากกล้า จังหวัดสกลนคร พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลคำตากกล้า อำเภอคำตากกล้า จังหวัดสกลนคร ที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ทั้งโดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนที่มีอายุมากส่วนใหญ่เป็นผู้มีวิวุฒิมและวุฒิภาวะในด้านต่าง ๆ ที่สามารถตัดสินใจเข้าร่วมใน

กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง และมีความพร้อมเพื่อการมีส่วนร่วมในทุกด้าน ทั้งด้าน กายภาพ สติปัญญา และการรับรู้ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการ บริหารท้องถิ่นเพื่อร่วมในการรับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นและนอกจากนี้บางคนเป็น ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมานาน ทำให้มีความคุ้นเคย มีความรักในท้องถิ่นต้องการเห็นถึง การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงภายในท้องถิ่นของตน เกิดความตระหนักและให้ ความสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างมากซึ่งสอดคล้องกับงานผลการวิจัย ของ ชีระยุทธ สุดเสมอใจ (2550) ที่ว่าบุคคลที่มีอายุมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครอง ส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่อายุน้อยกว่า

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) (2556) ศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน บ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ประชาชนในชุมชน บ้านคลองใหม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ทั้งโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ไม่ว่าประชาชน มีการศึกษาระดับใด ต่างก็เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของปริญญา นิภาพฤกษ์ (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลคำตากกล้า อำเภอคำตากกล้า จังหวัด สกลนคร พบว่า ประชาชนในเทศบาลตำบลคำตากกล้า อำเภอคำตากกล้า จังหวัดสกลนคร ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน บ้านคลองใหม่ทั้งโดยภาพรวมแตกต่างกัน เนื่องจากจากประชาชนที่ประกอบอาชีพ ที่มีความเป็นอิสระจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าประชาชนที่มี อาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มผู้ที่มีอาชีพมีความเป็นอิสระ ซึ่งได้แก่ อาชีพที่ไม่มืองค์กร หน่วยงานที่เป็นต้นสังกัด หรืองานที่ไม่ได้มีรายได้ใน ลักษณะเงินเดือนจะมีความคล่องตัวและมีอิสระในการเข้าร่วมในการปกครองส่วน

ท้องถิ่นในระดับที่มากกว่าเนื่องจากสามารถบริหารจัดการเวลาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีกฎ ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นข้อจำกัดในการเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโอกาสต่าง ๆ เพื่อร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่มีหน่วยงานต้นสังกัด มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการเวลาจึงทำให้ไม่สามารถเข้ามีส่วนร่วมในระดับที่มากเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นอิสระมากกว่า

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิจจา โพนแดน (2557) ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าผู้นำชุมชนที่มีระดับรายได้แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลากยาว จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่ต้องมีการเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด ดังนั้นประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมไม่ว่าจะมีรายได้มากน้อยเพียงใดก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาได้และผู้ที่มิรายได้ต่างกันเห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

สรุป

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 370 คน พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในแต่ละด้านมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลพบว่าประชาชนที่มีอายุและอาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา

และรายได้ต่างก็มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปประยุกต์ใช้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น ในประเด็นการมีส่วนร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชนนั้นอยู่ในระดับปานกลางซึ่งน้อยที่สุดของด้านนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนและความต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้น ควรใช้วิธีจัดทำเป็นเอกสารแจกจ่ายให้กับประชาชนในพื้นที่ให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นจัดลำดับความสำคัญของปัญหาว่าปัญหาใดมีความจำเป็นควรจะได้รับแก้ไขก่อนหรือหลัง หลังจากนั้นก็นำแบบสำรวจความคิดเห็นจัดลำดับความสำคัญของปัญหากลับคืนมาเพื่อมาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาต่อไป ทั้งนี้ก็จะทำให้การจัดลำดับความสำคัญของปัญหานั้นเกิดขึ้นจากความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริงและทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขต้องตามความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริงต่อไป

ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการนั้น ในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานแก่องค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นอยู่ในระดับมาก แต่น้อยที่สุดของด้านนี้ เนื่องด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับงบประมาณอุดหนุนจากรัฐในจำนวนที่จำกัด องค์การบริหารส่วนตำบลจึงจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ หรือกำลังแรงงานจากประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้การปฏิบัติการกิจของตนนั้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นการที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลได้มากน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของประชาชนในท้องถิ่นว่าจะมีความเสียสละเพียงใด ด้วยเหตุนี้เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้นในการสนับสนุนเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงาน จึงควรสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความรู้สึกรักและต้องการอยากให้ท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้นเช่นนี้ ก็จะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเสียสละเกิดขึ้นตามมา รวมทั้งควรชี้ให้ประชาชนได้เห็นถึงผลกระทบที่ได้รับ

ตามมา หากองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติภาระหน้าที่ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากติดปัญหาด้านงบประมาณที่จำกัด เป็นต้นว่า การที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะนำมาใช้ซ่อมแซมถนนหนทางที่มีชำรุดบกพร่อง เช่นนี้ ก็จะส่งผลทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ขาดความสะดวกในเดินทางสัญจรไปมา หรือได้รับอุบัติเหตุเนื่องจากถนนอยู่ในลักษณะไม่พร้อมใช้งาน หรือการที่ไฟฟ้าส่องสว่างตามทางหรือกล้องวงจรปิดที่ติดไว้เกิดเสียใช้การไม่ได้ เช่นนี้ก็อาจเป็นสาเหตุจูงใจให้มีการก่ออาชญากรรมเกิดขึ้นในชุมชน เป็นต้น หรือชี้ให้ประชาชนได้เห็นถึงประโยชน์จะได้รับตามมาจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากประชาชนในชุมชน เช่น การที่ถนนได้รับการปรับปรุง ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานแล้วจะทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทาง หรือการที่ไฟฟ้าส่องสว่างตามทางหรือกล้องวงจรปิดที่ติดไว้ในลักษณะที่ใช้งานได้ก็จะเป็นทำให้ประชาชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพราะบุคคลที่มีเจตนากระทำความผิดนั้นจะไม่กล้าก่ออาชญากรรม เป็นต้น

ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์นั้น การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ด้วยจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา และเยาวชน ให้กับประชาชนในท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีความสำคัญอยู่ในระดับน้อยที่สุดของด้านนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าในการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา และเยาวชนให้กับประชาชนในท้องถิ่นให้มากขึ้น รวมทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงประโยชน์ต่าง ๆ ที่ประชาชนจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ/ หรือกิจกรรมดังกล่าวเช่นนี้จะช่วยทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จัดทำโครงการ/กิจกรรมนั้นมากขึ้น

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลนั้น ในประเด็นการได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุดของด้านนี้ ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประเมินการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้นจึงควรที่สร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันถึง สิทธิ บทบาท หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเข้าใจ

ว่าประชาชนนั้นมิมีสิทธิตามกฎหมายที่จะตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของท้องถิ่น และขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลก็ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อประชาชนที่เข้ามาตรวจสอบการปฏิบัติงานดังกล่าว โดยต้องไม่คิดว่าการเข้ามาของประชาชนนั้นเป็นการเข้ามาเพื่อจับผิดการปฏิบัติงานของตน แต่การที่ประชาชนได้เข้ามาตรวจสอบการปฏิบัติงานของตนนั้นถือเป็นโอกาสการที่ตนจะได้แสดงให้เห็นถึงความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ในการปฏิบัติงานของตนตามหลักธรรมาภิบาล และท้องถิ่นเอง ควรฉะฉาน ส่งเสริมและให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องสิทธิ บทบาทของประชาชนตามกฎหมาย โดยเฉพาะการปลูกจิตสำนึกของประชาชนในเรื่องหน้าที่ในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะเดียวกันรัฐจะต้องมีกฎหมายเพื่อบังคับให้ องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดเผยข้อมูลสาธารณะให้ประชาชนได้รับทราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ แผน/โครงการ และผลการดำเนินโครงการ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งติดป้ายประกาศ หรือบอร์ดอิเล็กทรอนิกส์ในที่สาธารณะเพื่อให้ประชาชนสามารถเห็นได้โดยง่ายและทั่วถึง หรือมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานตามแผนเป็นระยะ ๆ เป็นต้น และควรมีเปิดช่องทางให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามการปฏิบัติตามแผนพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้นเช่นก็จะทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาถึงระดับความรู้ ความเข้าใจ พฤติกรรมของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ เจาะลึกประชาชนในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ไข หรือเหตุผลของกลุ่มเป้าหมายในการร่วมพัฒนาท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง เพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องเดียวกันกับพื้นที่อื่น ๆ ด้วย เพื่อให้การวิเคราะห์ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อนำไปส่งเสริมพัฒนาให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2546). *การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. (21 กันยายน 2559) สืบค้นจาก <http://www.thailocalgov.net/menu4.1.thme>.
- กฤษฎาภรณ์ ยุงทอง. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางัว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์: กรณีศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางัว*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.
- กิจจา โพนแดน. (2557). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์*. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- จิรวรรณ อินทรีย์สังวร. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- ณัฐกร ดอนแก้วกร. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่จังหวัดเพชรบูรณ์*. การประชุมสวนสุนันทาวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 วันที่ 26 สิงหาคม 2559 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- ธีระยุทธ สุดเสมอใจ. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.
- ธีรวิฑูมิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุดรราชธานี : สถาบันราชภัฏอุดรราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2548). *การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปริญญา นิภาพฤกษ์. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลคำตากล้า อำเภอคำตากล้า จังหวัดสกลนคร*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร). (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

สิริพัฒน์ ลากจิตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.